

Påverkar hästens kön och människans val av disciplin, vilka träningsmetoder som används?

Does horse gender and discipline affect how people train their horse?

Myriam Persson

Uppsala 2016

Etologi och djurskydd – Kandidatprogram

Studentarbete
Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Nr. 673

Student report
Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health

No. 673

ISSN 1652-280X

Påverkar hästens kön och människans val av disciplin, vilka träningsmetoder som används?

Does horse gender and discipline affect how people train their horse?

Myriam Persson

Studentarbete 673, Uppsala 2016

**Självständigt arbete i biologi, EX0520, 15 hp, G2E
Etologi och djurskydd – Kandidatprogram**

Handledare: Anna Lundberg, SLU, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa; Avdelningen för antrozoologi och tillämpad etologi

Examinator: Lisa Lundin, SLU, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa; Avdelningen för antrozoologi och tillämpad etologi

Nyckelord: Horse, *Equus caballus*, träningsmetoder, kön, disciplin

Serie: Studentarbete/Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
nr. 673, ISSN 1652-280X

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

I denna serie publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Innehåll

Abstract	2
Inledning	3
<i>Hästen och människan</i>	3
<i>Kommunikation</i>	3
<i>Träningsmetoder</i>	3
<i>Vad hästen behöver klara av</i>	4
<i>Utbildning</i>	4
<i>Könen</i>	5
Syfte	5
Material och Metod	6
<i>Enkätstudien</i>	6
Resultat	7
<i>Hur får du din häst att utföra det du vill när du rider, kör eller motsvarande?</i>	7
<i>Hur berömmar du din häst när du arbetar med den vid ridning, körning eller motsvarande?</i> ...	11
<i>Hur visar/säger du till din häst när den gör något du inte önskar vid ridning, körning eller motsvarande?</i>	14
Diskussion	17
<i>Sto, valack och hingst</i>	18
<i>Röstkommando/Röst</i>	19
<i>Skänkeltryck/ vikhjälper/ tryck med hjälp av tygeln eller tömmen</i>	19
<i>Visuella signaler</i>	20
<i>Beröring (klappar, kli)/ lättar extra i handen eller ger lång tygel/ ger godis</i>	21
<i>Spö/pisk/skänklar/tar bort godis</i>	22
<i>Jag visar/säger aldrig till min häst/ övrigt</i>	22
<i>Diskussion Material och Metod</i>	23
Förslag till vidare forskning	23
Slutsats	24
Populärvetenskaplig sammanfattning	24
Bilaga 1	25
Referenser	27

Abstract

The focus in this study was to investigate how humans train and communicate with their horses.

The dynamic between horse and human has changed from a dominance-and-submission relationship to a more give-and-take one. As a prey animal, the horse has evolved to communicate visual with each other to increase their chances of survival. This could explain their ability to interpret subtle signals such as eye movement and the human body language. However, research has indicated that the ability to read human signals is a skill that needs to be trained and nothing the horses are born with.

Horses that are to be ridden and trained need to learn how to respond quickly to some human signals, while learning to not react to others as well as possible stimuli in their environment. The training methods available today are based on four cornerstones: positive reinforcement, negative reinforcement, positive punishment and negative punishment. The dominating training method in horse training is negative reinforcement, and it is based on the principle to add an aversive stimuli that causing discomfort or pain in the animals. When the horses show the requested behaviour the aversive stimuli disappear. Positive reinforcement is common in other animal training and is, based on reinforcing the requested behaviour with something positive for the horse (e.g. candy or touch).

Stallions are very susceptible to their bodies' hormonal influences and for fear of injuries they are usually kept individually also at the pasture. Despite that mares can be similarly affected by the hormones during heat making them difficult to handle periodically, both mares and geldings are often kept in groups at pasture.

The purpose of this study was to investigate whether the gender of the horse and the discipline applied affects the way people train them. The material of the study is based on a questionnaire sent out to 40 different horse related groups on the social media Facebook. A total of 603 people responded to the survey. The results indicate that the training methods vary between both gender and discipline although there are some similarities. The voice is used a lot, regardless of gender and discipline, to make the horse obey commands, to praise and to correct it. For correcting the horse, many different techniques were used, which may imply that humans have realized that positive punishing the horse is not the most suitable method. As the stallions were underrepresented in this study, it was not possible to draw any reliable conclusions how they were handled. In the discussion, the different ways to communicate with one's horse is analysed by using current literature. However, more research is required in this area in order to obtain more specific results on the training in the various disciplines.

Inledning

Hästen och människan

Samevolutionen mellan häst (*Equus caballus*) och människa har pågått under väldigt långt tid (Endenburg, 1999; Stone, 2010). Förr i tiden så användes hästarna bland annat som arbetsredskap till militären, som färdmedel och som arbetskraft i jordbruket (Endenburg, 1999; Birke & Brandt, 2009; Stone, 2010). Men i dagens samhälle har hästen helt andra användningsområden som till exempel att hjälpa till i terapisyfte (Andersson *et al.*, 1999), vara sällskapshäst eller tävlingshäst (Endenburg, 1999; Stone, 2010). När hästen övergick från att vara ett arbetsredskap med ekonomisk vinning till att hållas mer för nöjes skull, började människan utveckla ett mer känslomässigt band till den (Endenburg, 1999). Tidigare baserades relationen på en dominans-och underkastelserelation där hästen ansågs vara en viktig resurs som skulle underkasta sig oss människor, till att numera vara ett mer ge-och-ta-relation med personliga känslor inblandande (Birke & Brandt, 2009).

Kommunikation

Som bytesdjur har hästen utvecklat en otrolig känslighet att tidigt upptäcka små förändringar eller andra tecken på fara (Christensen *et al.*, 2005). Utöver auditiva signaler har de även utvecklat ljudlös kommunikation med hjälp av visuella signaler för att minska risken att bli upptäckta av predatorer och därigenom öka sina överlevnadschanser (Brandt, 2004). Detta kan förklara varför hästar är väldigt bra på att läsa av små subtila signaler som till exempel ögonrörelser och detta omfattar även beteendet hos människan (Proops & McCromb, 2010; Proops *et al.*, 2013). I NH (natural horsemanship) använder människan sig mycket av den tysta kommunikationen och inverkar på hästen med hjälp av sitt kroppsspråk (Fureix *et al.*, 2009). Studien av Proops *et al.* (2013) visade att äldre hästar läser av signaler bättre än yngre hästar, vilket kan indikera på att den här förmågan inte är medfödd utan behöver tränas upp. Hästen kan också uppfatta människans pekande gester och känna igen olika personers röster (Maros *et al.*, 2008; Lampe och Andre, 2012).

Träningsmetoder

Träningsmetoderna som förekommer idag kan kategoriseras utifrån fyra olika hörnstenar vilka utgörs av; positiv förstärkning (Sankey *et al.*, 2010a), negativ förstärkning (McLean, 2005), positiv bestraffning (McGreavy & McLean, 2009) och negativ bestraffning (Mills, 1998). I hästräning är negativ förstärkning det dominerande tränings sättet (Freymond *et al.*, 2014). Genom att använda sig av negativ förstärkning önskas en ökning, en förstärkning, av ett specifikt beteende genom att orsaka obehag eller smärta hos djuren tills önskat beteende uppvisas, och då försvinner det aversiva stimuli (Fureix *et al.*, 2009). I ridningen används tryck från skänklarna, tryck med sätet (vikthjälper) och tryck i munnen från tyglarna som negativ förstärkning (McLean, 2005; Freymond *et al.*, 2014). När det gäller annan djurträning är positiv förstärkning istället vanligt, till exempel träning av apor som hålls i laboratorium (Gillis *et al.*, 2012). Denna träningsmetod baseras på att något som djuret uppfattar som

positivt (till exempel godis eller beröring) tillförs när djuret uppvisar önskat beteende (Baragli *et al.*, 2009). Freymond *et al.* (2014) jämförde positiv förstärkning med negativ förstärkning på häst och kom fram till att positiv förstärkning resulterade i hästar som var mer motiverade till träning och hade bättre inställning till tränaren än de hästarna som tränades med negativ förstärkning. Rochais *et al.* (2014) jämförde positiv förstärkning i form av godisbelöningar med positiv förstärkning i form av beröring så kallad ”grooming”. De kom fram till att godisbelöningar var det som fungerade bäst och gav mer uppmärksamhetssökande hästar. Även om flera artiklar har visat att positiv förstärkning med godis ger bra resultat skriver Nicol (2002) att det inte används så mycket utanför experimentella sammanhang. Det tror Hockenhull & Creighton (2010) beror på att människor till exempel är oroliga för att deras hästar ska börja bita när de inte får godis eller uppvisa andra aggressiva beteenden. Men Hockenhull & Creighton (2010) undersökte detta och resultatet visar att hästarna inte började bita, men att de uppvisade en del påträngande beteenden som till exempel att slicka på händer eller undersöka kläder.

Vad hästen behöver klara av

De discipliner och träningsformer som utövas av folk idag kräver lyhörda och samarbetsvilliga hästar, som är habituerade till den miljö och träning som de blir utsatta för (Rankin *et al.*, 2009). Exempelvis hopphästar och terränghästar måste vara villiga att hoppa över hinder oavsett färg, form och material (Stachurska *et al.*, 2002). Samtidigt som människan vill ha habituerade hästar som klarar av en rad olika stimulus utan att visa rädsla så ska de vara känsliga för olika hjälper (taktilt, verbalt, visuellt med mera) (McGreevy & McLean, 2007). Exempelvis ska dressyrhästarna uppfatta ytterst små signaler, så kallade osynliga hjälper, som vikten, små tryck eller förflyttningar med skänkeln som människan skapar (McGreevy & McLean, 2007). Hästen ska kunna stanna, gå framåt, gå bakåt, gå i sidled, kunna reglera längd på stegen och gå i olika samlingsgrad och form utifrån de signaler som ryttaren ger från hästryggen (McGreevy & McLean, 2007).

I tömkörningen är det istället en person som tittar på hästen, följer efter bakom, går vid sidan eller står i mitten med stirrande blick (Henshall & McGreevy, 2014). Ur ett etologiskt synsätt skulle hästen kunna tolka människans beteenden vid tömkörning som ett rovdjur som förföljer ett byte (Goodwin, 1999). En annan situation som också kan uppfattas som hotfull är i samband med transport då, hästen, som är ett bytesdjur och har flykt som första försvar, vid transport inte har möjlighet att fly (Goodwin, 1999).

För all hantering, oavsett om det handlar om ridning, tömkörning eller för att kunna transporteras mellan träning- och tävlingsplatser behöver hästarna tränas för att acceptera människor, utrustning och olika miljöer.

Utbildning

När det gäller människans utbildningsnivå och kunskaper varierar de både inom och mellan de olika disciplinerna. Det finns inga gemensamma utbildningskrav för att äga eller hantera en häst. Inom ridsporten finns det olika utbildningsvägar som bland annat olika ridskolor,

enstaka kurstillfällen eller fleråriga utbildningar att söka sig till (Svenska Ridsportförbundet, 2016b). Det är många som börjar sin ridkarriär på en ridskola och idag är det cirka 125 000 motions- och lektionsryttare som rider på olika ridskolor i Sverige (Svenska Ridsportförbundet, 2016a). Utbildningarna kan skilja sig väldigt mycket åt mellan olika ridskolor. På vissa ridskolor finns det ridskolehästar som eleverna får låna, medan man på andra ställen tar med sina egna privata hästar. Vissa utbildare har stort fokus på hästens etologi och inlärningsprinciper, medan andra fortfarande lär ut positiv bestraffning med spö och skänklar (Birke, 2007).

Könen

Hingstar kan vara mycket påverkade av hormoner, de konkurrerar med andra hästar om brunstiga ston och betäcker dessa om möjlighet ges, vilket kan göra det svårt att hålla hingstar tillsammans med artfränder på begränsad yta (Heitor & Vicente, 2010). Därför hålls de oftast ensamma i hagar och stallas upp utan möjlighet till social kontakt till skillnad från ston och valacker (Christensen *et al.*, 2002). Framför allt hingstarnas behov av att interagera med andra hästar tillfredsställs sällan, vilket kan försämra deras välfärd (Christensen *et al.*, 2002). För att bedriva avel på en hingst som ger godkända avkommor behöver den gå igenom olika tester (SWB, 2016) och de hästar som inte uppfyller kraven blir vanligen valacker. Valacker anses generellt vara lugnare i humöret jämfört med ston då dessa kan bli olika påverkade av olika hormoner när de kommer in i sin brunst (Visser *et al.*, 2003; Hedberg Alm, 2006).

Syfte

Syftet med den här studien är att undersöka om könet på hästen och disciplinen som utövas påverkar människans sätt att träna den. Fokus kommer vara på hur människor generellt tränar sina hästar.

Frågeställningar:

Kommunicerar människan olika med hästen beroende på vad den har för kön?

- (Berömmar, korrigerar och kommandon för att få hästen att göra det människan vill)

Kommunicerar människan olika med hästen beroende på vilken disciplin personen håller på med?

- (Berömmar, korrigerar och kommandon för att få hästen att göra det människan vill)

- (Berömmar, korrigerar och kommandon för att få hästen att göra det människan vill)

Kommunicerar människan olika med hästen beroende på vilken disciplin personen håller på med?

- (Berömmar, korrigerar och kommandon för att få hästen att göra det människan vill)

Material och Metod

Enkätstudien

En enkät med 8 frågor (se Bilaga 1) kring häst och kommunikation formulerades och publicerades på 40 olika hästrelaterade Facebookgrupper mellan 2016-02-03 och 2016-04-12. De 40 olika Facebookgrupperna som valdes ut var inriktade på olika discipliner som dressyr, hoppning, frihetsdressyr med mera. Medlemsantalet i grupperna varierade från 160 personer till över 5000 personer. Enkätens 8 frågor (Bilaga 1) var utformade med en kombination av slutna och öppna svarsalternativ. På fråga 1 och 3 fick personen svara med egen svarstext. På fråga 2 och 4 kunde personen välja ett redan givet svarsalternativ och i resterande frågor (5-8) gick det att välja ett eller flera av de färdigskrivna svarsalternativen och dessutom att skriva en egen svarstext under "Övrigt". Av enkätens 8 frågor var de fem sista frågorna mest relevanta för att besvara detta arbets frågeställningar och dessa frågor var; Kön på din häst?, Vad tränar du med din häst?, Hur får du din häst att utföra det du vill när du rider, kör eller motsvarande? (Tab. 1), Hur berömmar du din häst när du arbetar med den vid ridning, körning eller motsvarande? (Tab. 2) och Hur visar/säger du till din häst när den gör något du inte vill vid ridning, körning eller motsvarande? (Tab. 3)

De frågorna i enkäten där respondenterna kunde fylla i med egen svarstext, har slagits samman i olika kategorier och de största kategorierna redovisas i (Tab. 4). All sammanställning och databearbetning gjordes med hjälp av datorprogrammet Microsoft Excel.

Tabell. 1 Kategorisering av fråga 6 i enkäten hästens och människans kommunikation.

	Hur får du din häst att utföra det du vill när du rider, kör eller motsvarande?					Övrigt
	Röstkommando	Skänkeltryck	Med hjälp av tyglen/tömmen	Vikthjälper	Visuellt (något djuret ser), t.ex med hjälp av händer	
Dressyr						
Hoppning						
Terräng						
Frihetsdressyr						
Tömkörning						
NH						
Övrigt						

Tabell. 2 Kategorisering av fråga 7 i enkäten hästens och människans kommunikation.

	Hur berömmar du din häst när du arbetar med den vid ridning, körning eller motsvarande?				
	Röst	Beröring (klappar, smek)	Lättar extra i handen / ger lång tygel	Ger godis	Övrigt
Dressyr					
Hoppning					
Terräng					
Frihetsdressyr					
Tömkörning					
NH					
Övrigt					

Tabell. 3 Kategorisering av fråga 8 i enkäten hästens och människans kommunikation.

Hur visar/säger du till din häst när den gör något du inte vill vid ridning, körning eller motsvarande?							
	Röst	Skänklar	Spö/ pisk	Tar bort godis	Jag visar/ säger aldrig till min häst	Övrigt	
Dressyr							
Hoppning							
Terräng							
Frihetsdressyr							
Tömkörning							
NH							
Övrigt							

Tabell. 4 De ”övriga” svaren i enkäten hästens och människans kommunikation.

Discipliner	Övrigt: Få hästen att utföra...	Övrigt: Beröm	Övrigt: Korrigering		
Akademisk ridkonst	Med hjälpa av kroppsspråket	Eftergift psykiskt och fysiskt	Gör om för rätt		
Brukskörning	Körspö	Klicker	Visar tydligare själv		
Centrerad ridning	Klicker	Pausar/avslutar passet	Ignorerar		
Skogsridning	Med hjälp av energi	Slappnar av själv	Med hjälp av kroppsspråket		
Working Equitation (WE)	Med hjälp av tanken	Hoppar av hästen			

Resultat

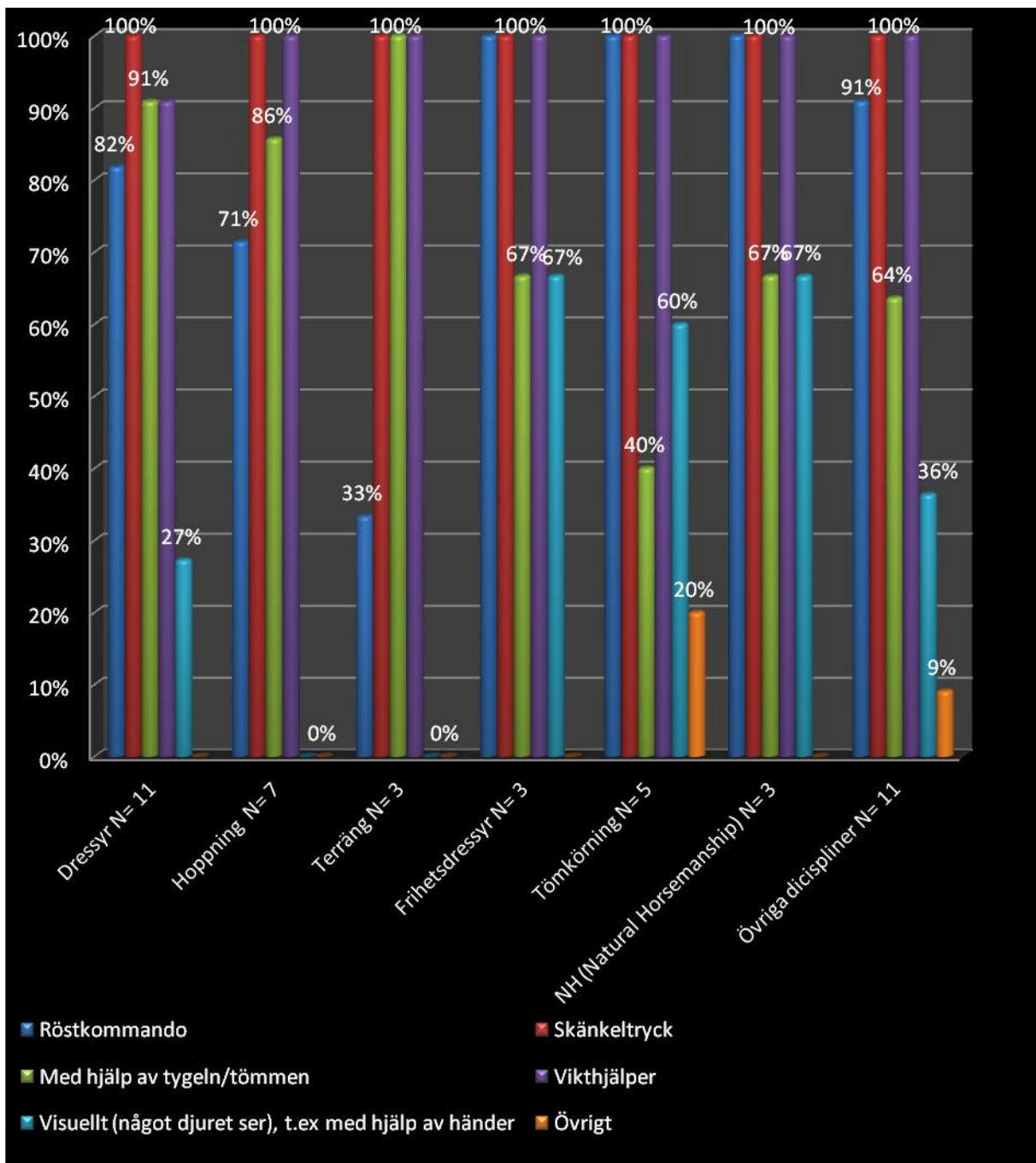
Det var totalt 603 personer som besvarade enkäten, 15 som hade hingst, 263 som hade ston och 325 som hade valacker. Två av enkätsvaren i valackgruppen togs bort då det inte gick att tolka vad de tillhörde för disciplin. De fem disciplinerna ”sportkörning”, ”distans”, ”trav”, ”western” och ”ingenting” representerades av endast 19, 18, 11, 51 respektive, 20 enkätsvar. Trots att dessa discipliner är relativt vanligt förekommande så riskerar den låga svarsfrekvensen att inte ge några representativa resultat och varför dessa grupper ingår i kategorin ”övriga discipliner”. De respondenter som hade hingstar var också få och det låga svarsantalet speglar andelen hingstar i populationen och därför kommer de att redovisas i resultatet (Fig. 1,4,7) och diskuteras. Samtliga personer som har besvarat enkäten kan vara representerade i flera svarsgrupper vilket gör att de sammanslagna svaren kan överstiga 100 %. Dessutom när svaren är sorterade efter olika discipliner till exempel tömkörning (Fig. 1-9) som sker från marken och vilket rimligen inte påverkas av vare sig vikhjälper eller skänklar kan respondenten uppge detta då det är signaler de använder i andra discipliner.

Hur får du din häst att utföra det du vill när du rider, kör eller motsvarande?

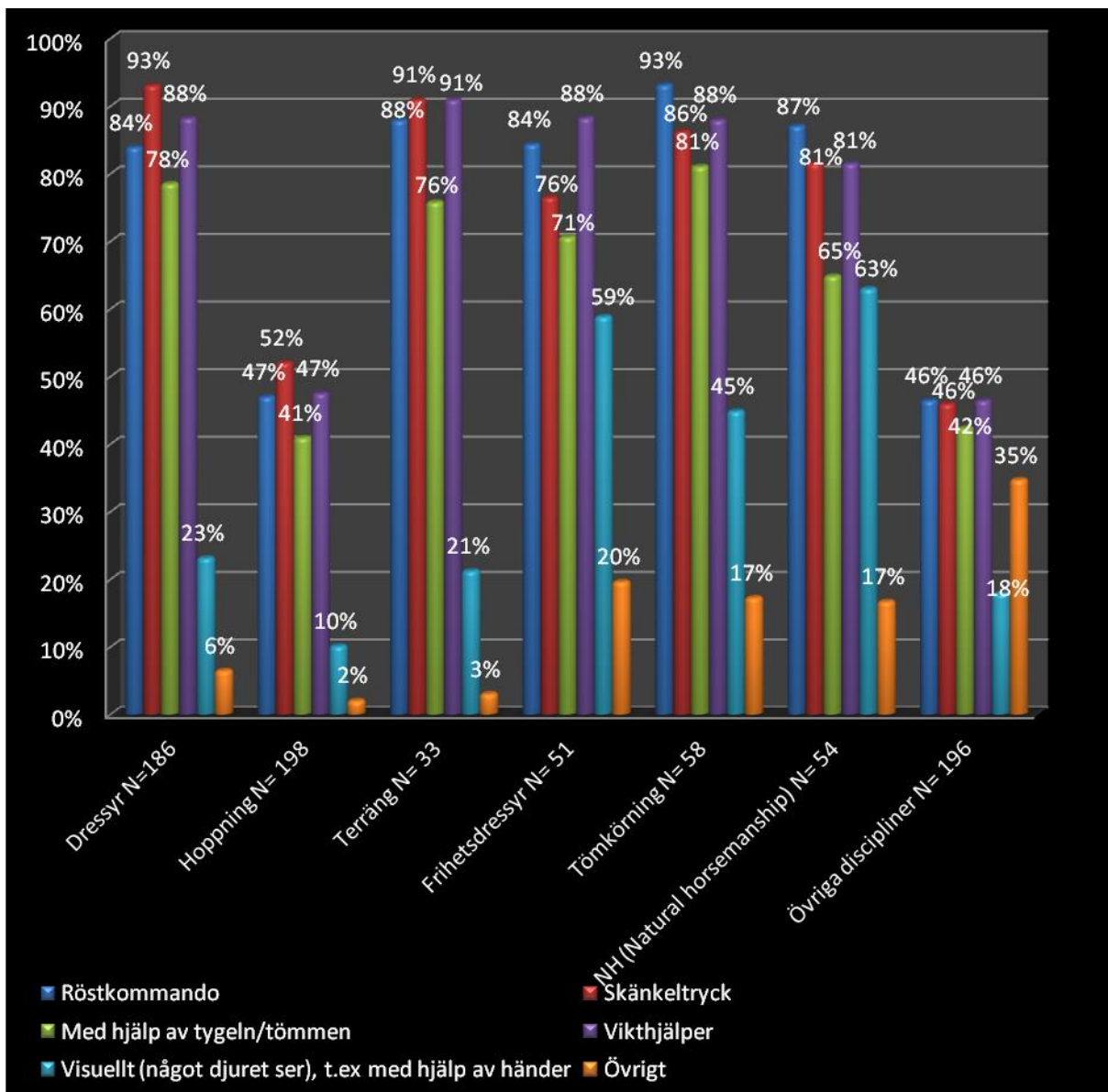
För hingstar var skänkeltryck den vanligaste signal som användes oavsett disciplin (Fig. 1). Därefter så varierade det mellan disciplinerna, men användandet av vikhjälper var vanligt förekommande bland hingstägarna (Fig. 1). Vad gäller röstkommando var detta relativt vanligt inom alla discipliner utom bland de som klassificerade sig som ”Terrängryttare”.

Tryck med hjälp av tygeln och tömmen var liten bland de personer som tömkörde i jämförelse med de andra disciplinerna (Fig. 1). Bland de som hade ston och valacker varierade det väldigt mycket mellan disciplinerna vad personer använde för signaler för att få sina hästar att göra det de bad om (Fig. 2-3). Men röstkommando, skänkeltryck, tryck med hjälp av tygeln/tömmen och vikthjälper var de fyra signalerna som var mest representerade i samtliga discipliner (Fig. 2-3). Av de med ston som utövade ”hoppning” var det få som använde signaler. Men i jämförelse med de som hade valacker och höll på med ”hoppning” använde de sig av samma typ av kommandon men i mindre utsträckning (Fig. 2-3). Visuell kommunikation användes mest i NH, frihetsdressyr och i tömkörning, oberoende av hästens kön (Fig. 1-3).

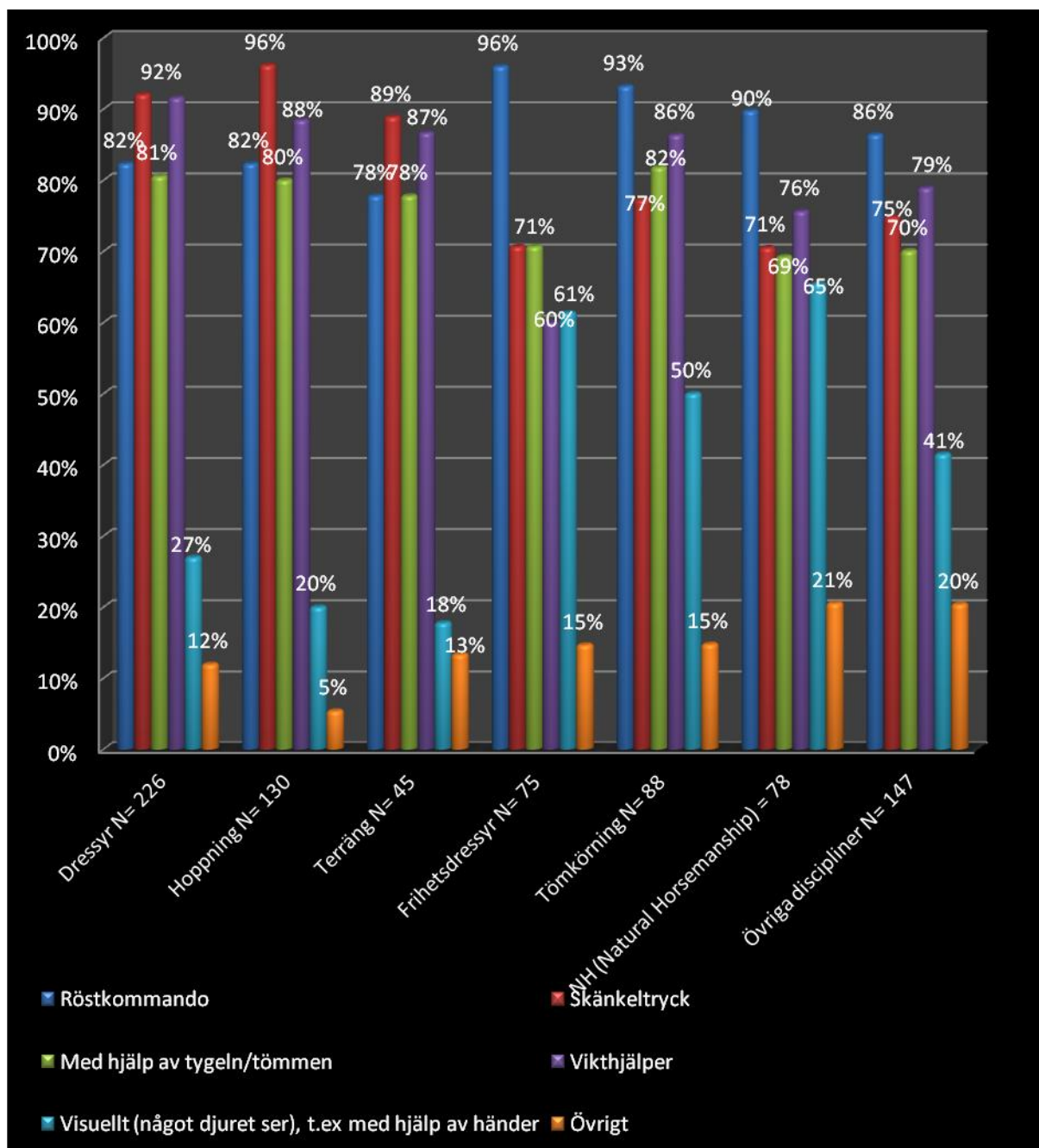
De som hade ston och höll på med ”övriga discipliner” använde sig flest av ”övriga sätt” att kommunicera, till exempel med hjälp av kroppsspråket eller med hjälp av klicker (Tab. 4).

Figur. 1. De olika stimuli som användes för att påverka hingstar vid ridning, körning eller annat arbete.

Figur. 2 De olika stimuli som användes för att påverka ston vid ridning, körning eller annat arbete.

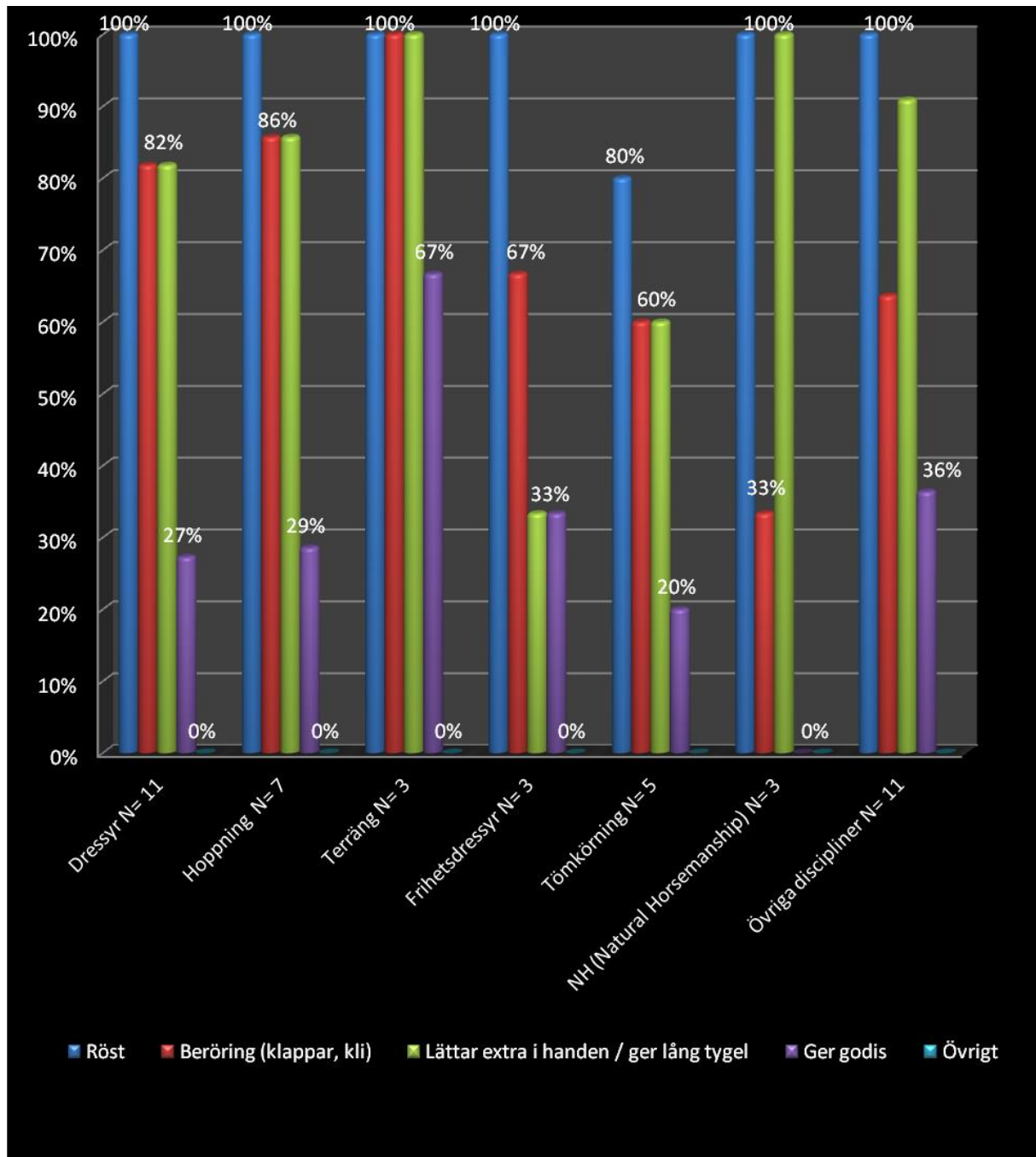
Figur. 3 De olika stimuli som användes för att påverka valacker vid ridning, körning eller annat arbete.

Hur berömmar du din häst när du arbetar med den vid ridning, körning eller motsvarande?

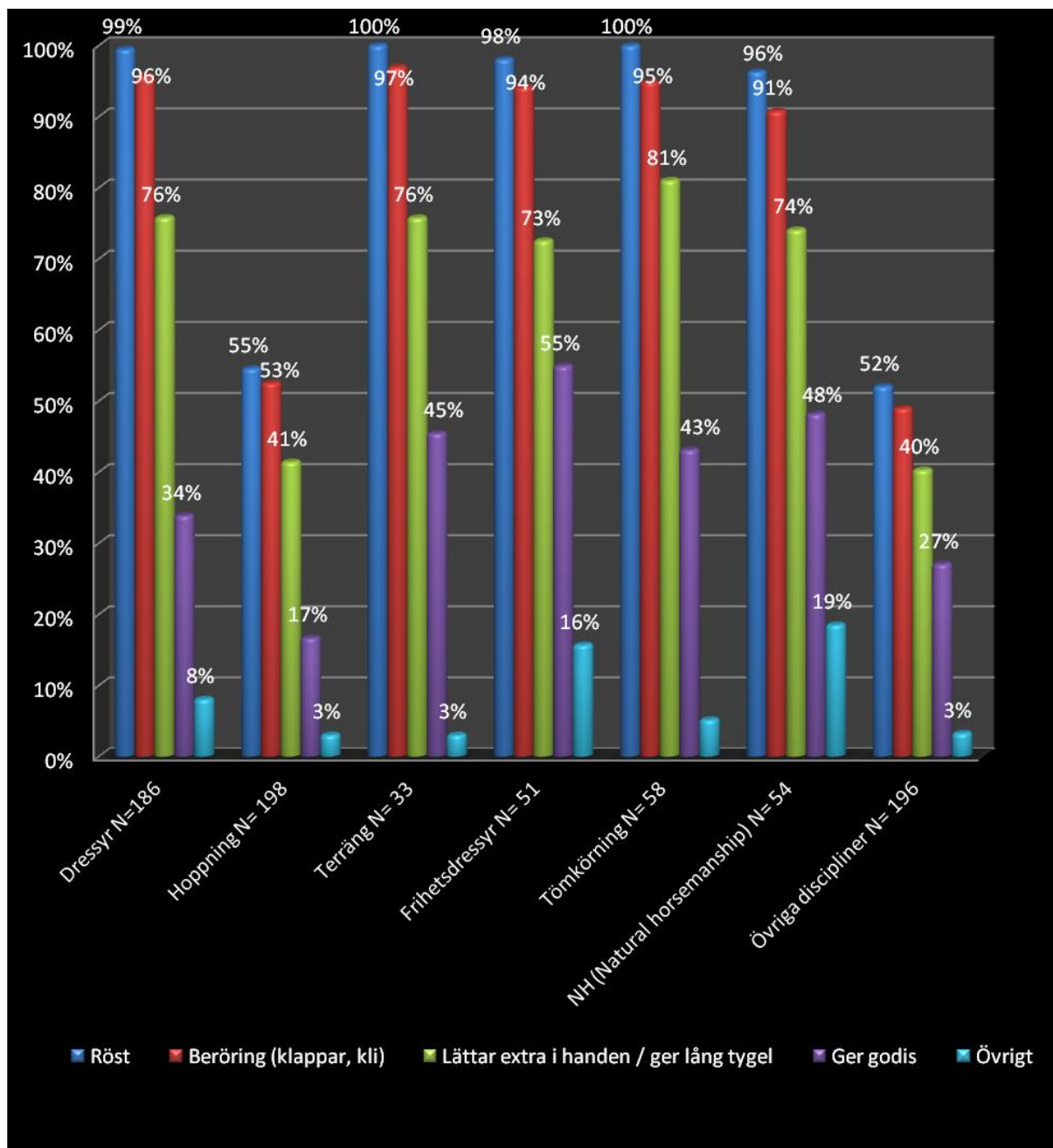
Inom samtliga discipliner så uppgav hingstägare att de använder rösten för att berömma sina hingstar (Fig. 4). Personer som hade hingstar och höll på med ”terräng” berömde sin häst mycket med hjälp av att lätta extra i handen/ ge lång tygel och de gav även sina hästar mer godis i jämförelse med de andra kategorierna (Fig. 4). De som höll på med NH och hade hingstar använde sig inte alls av att ge godis till dem för att berömma (Fig. 4). Inom ”hoppning” så användes rösten och beröring (klappar, smek) för att berömma ston

förhållandevis lite i jämförelse med de övriga disciplinerna (Fig. 5). Men de använde sig av likadana kommandon som de personer som hade valacker fast i mindre proportioner (Fig. 5-6). Majoriteten som hade valacker berömde dem med röst och beröring (klappar, smek) (Fig. 6).

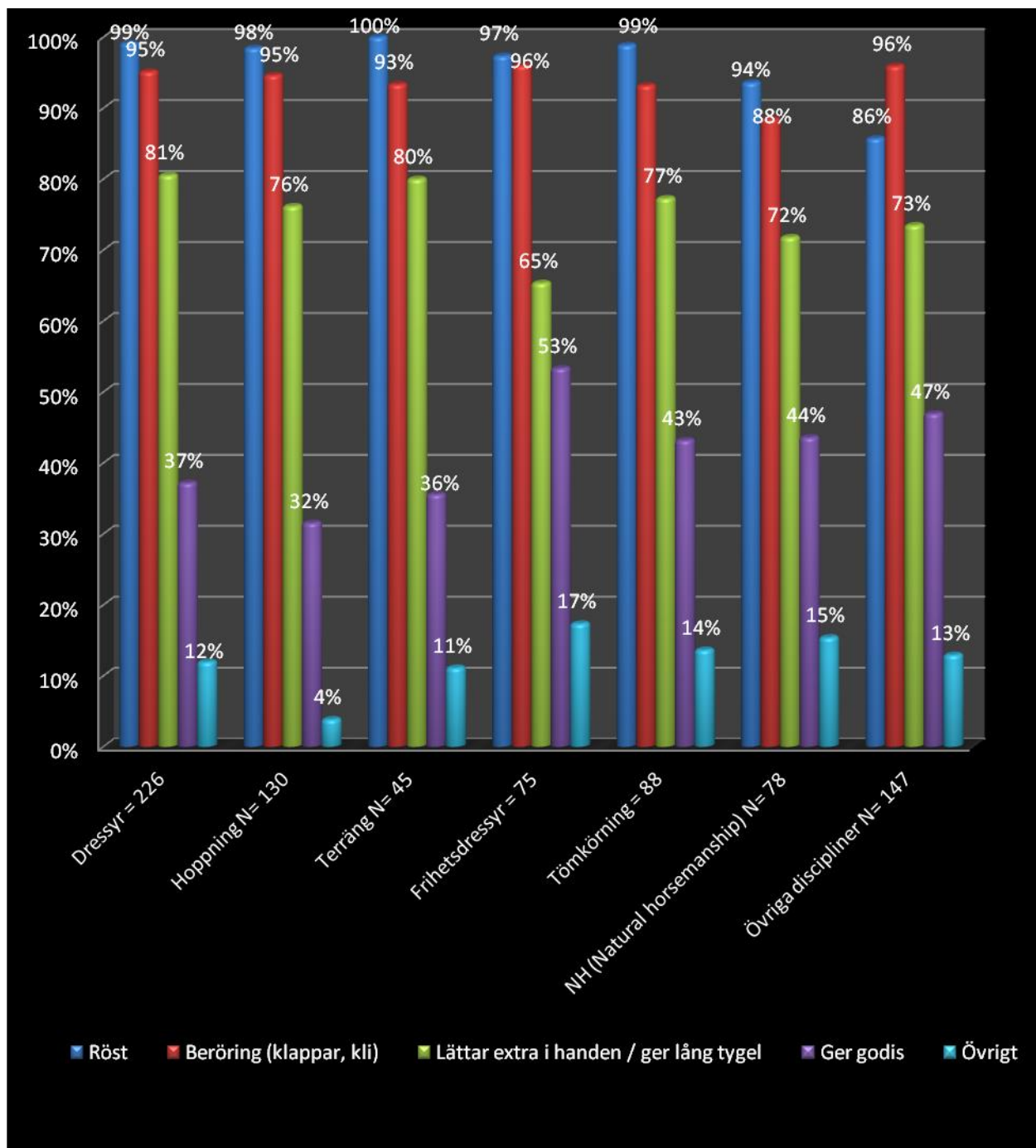
Oberoende av hästens kön berömdes hästarna minst med hjälp av ”övriga sätten” som till exempel eftergift fysiskt och psykiskt eller att avsluta/ pausa passet (Fig. 4-6) (Tab. 4).

Figur. 4. Olika typer av positiv förstärkning vid ridning, körning eller annan hantering av hingstar.

Figur. 5. Olika typer av positiv förstärkning vid ridning, körning eller annan hantering av ston.

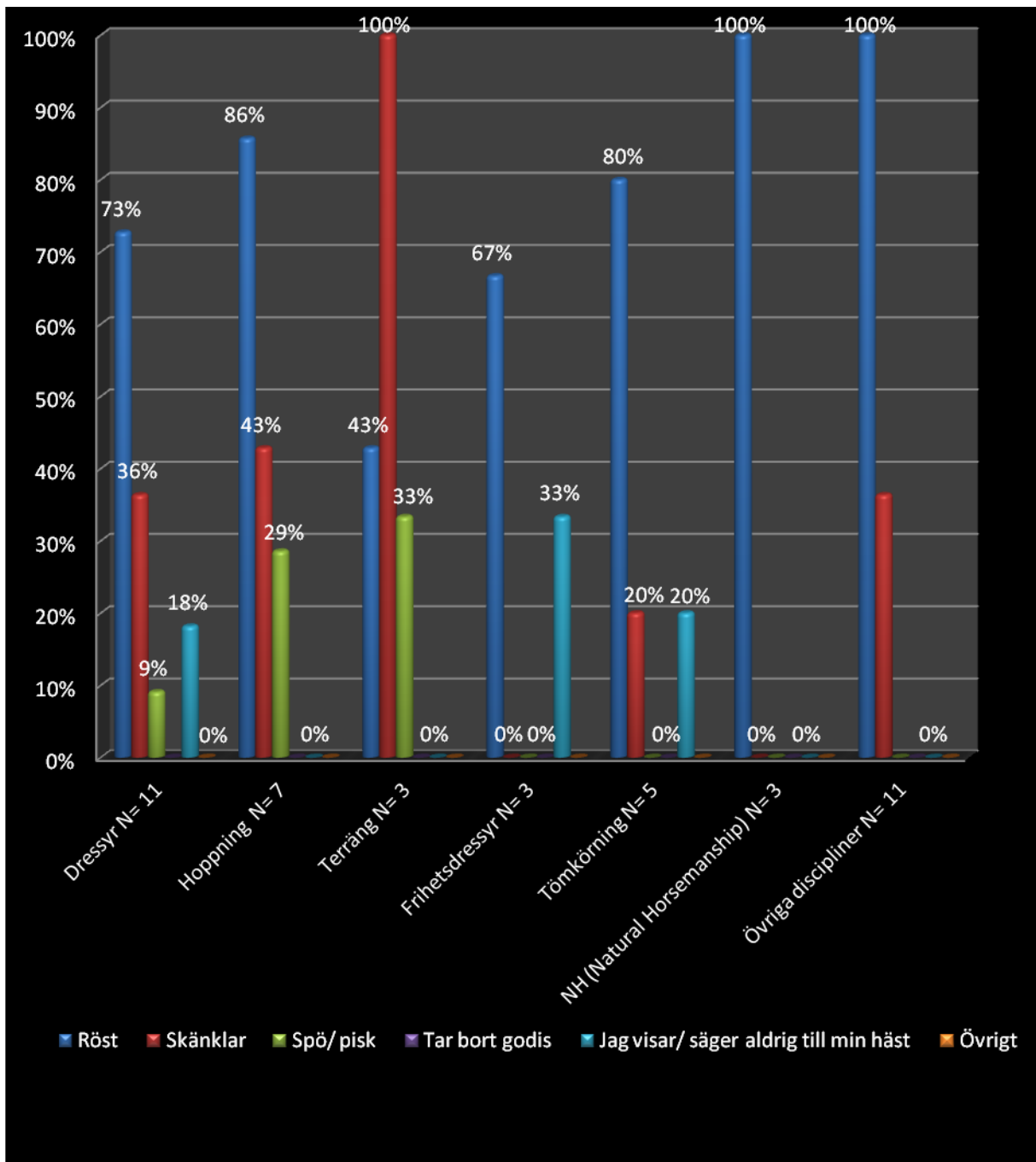

Figur. 6. Olika typer av positiv förstärkning vid ridning, körning eller annan hantering av valacker.

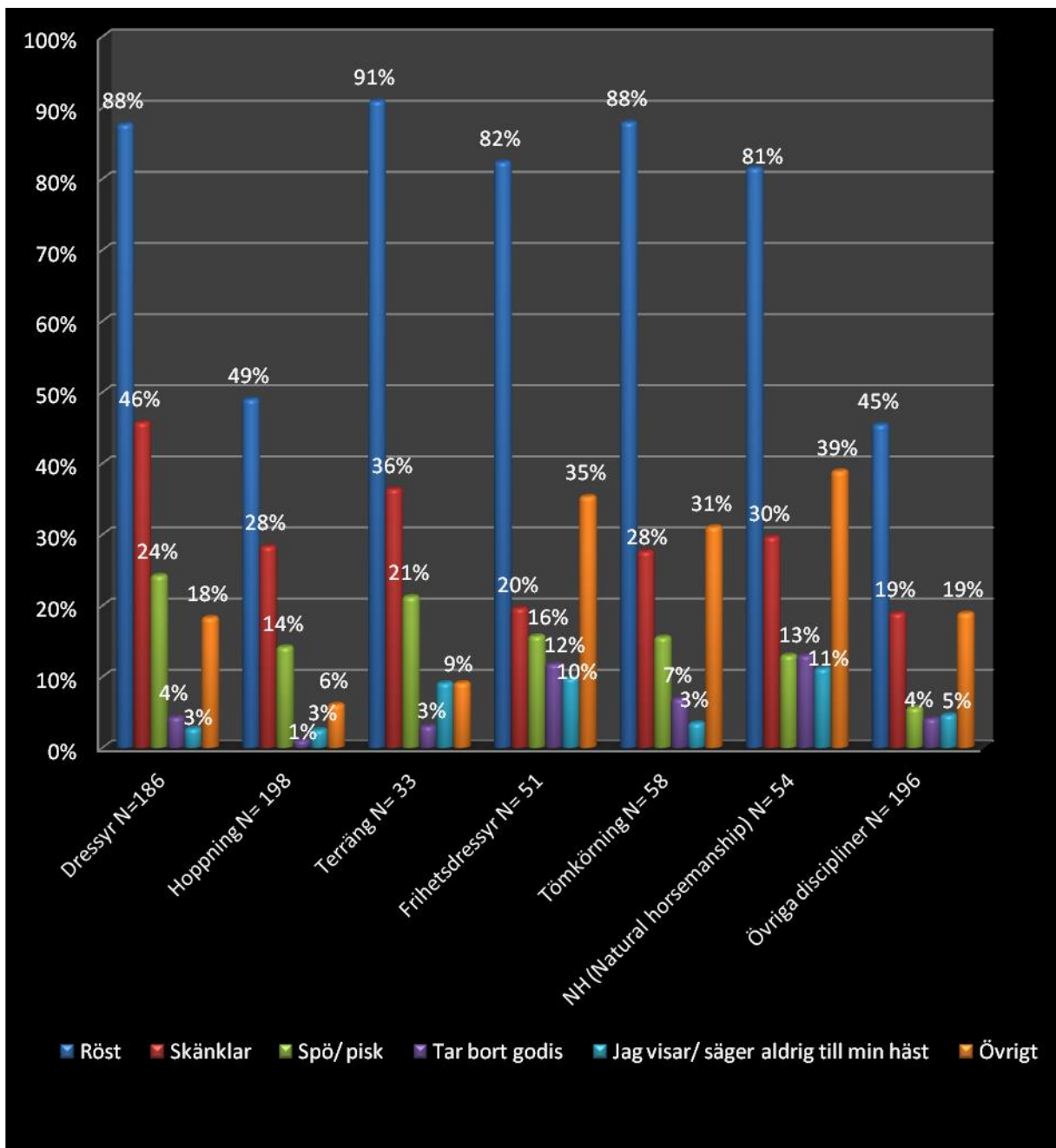
Hur visar/säger du till din häst när den gör något du inte önskar vid ridning, körning eller motsvarande?

Samtliga personer, oavsett om de hade en hingst, ett sto eller en valack så använde de sig mest av rösten för att korrigera sina hästar (Fig. 7-9). De som hade hingstar och höll på med ”terräng” korrigerade mycket med hjälp av skänklarna (Fig. 7). De personer som valde att aldrig korrigera sina hingstar höll på med ”dressyr”, ”frihetsdressyr” och ”tömkörning” (Fig. 7). Personer med ston som höll på med ”hoppning” korrigerade sina hästar på samma sätt som de personer som hade valacker, men i mindre proportioner (Fig. 8-9). Personer med ston

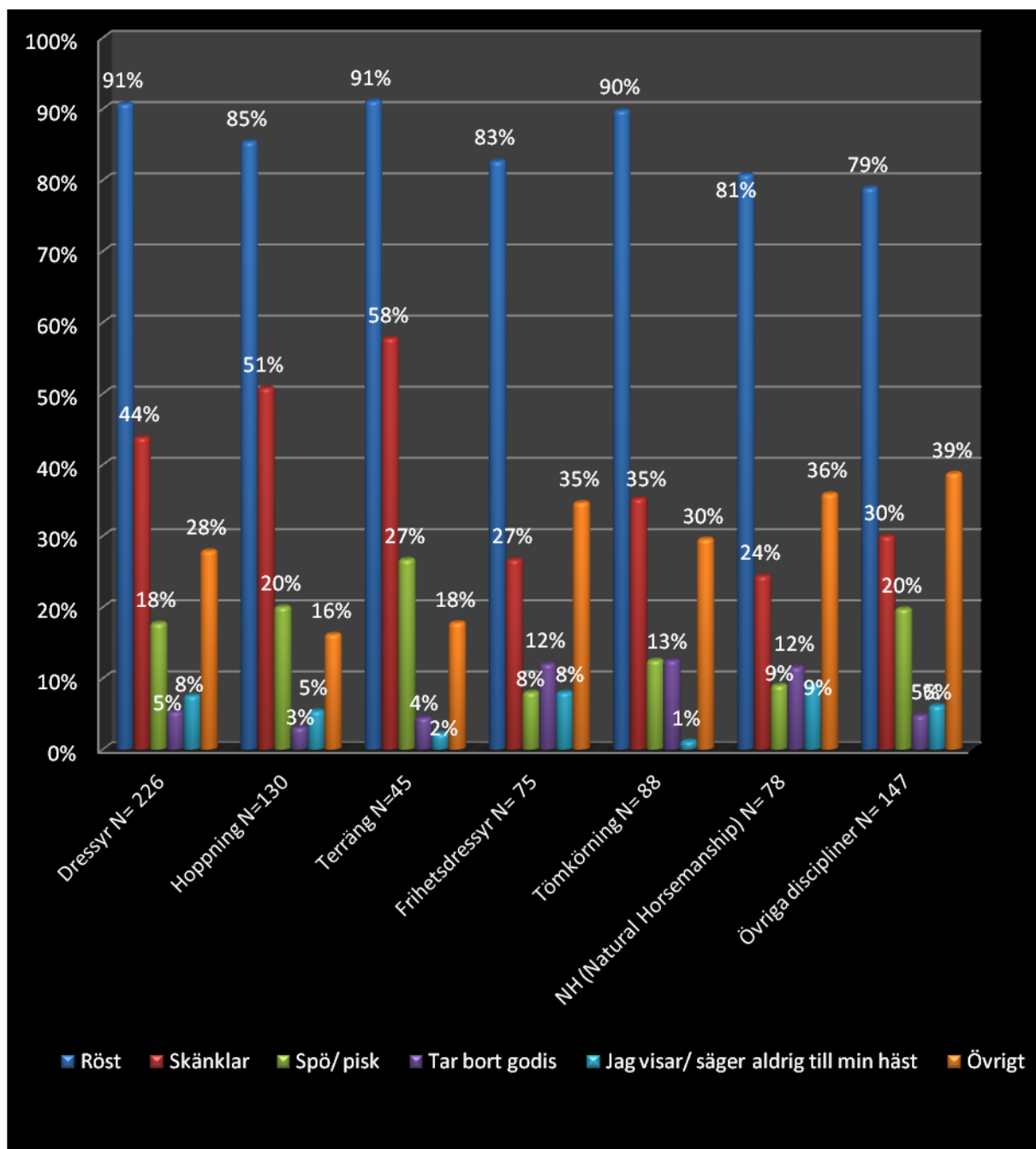
och valacker (8-9) använde sig också en del av de ”övriga sätten” för att korrigera till exempel uppgavs ”ignorerar”, ”gör om gör rätt” eller ”med hjälp av kroppsspråket” (Tab. 4).

Figur. 7. Hur personer korrigerar sina hingstar vid ridning, körning eller annat arbete.

Figur. 8 Hur personer korrigerar sina ston vid ridning, körning eller motsvarande

Figur. 9 Hur personer korrigerar sina valacker vid ridning, körning eller motsvarande

Diskussion

För att få sina valacker och ston att göra det som personerna bad om använde de sig mycket av röstkommando, skänkeltryck, tryck med hjälp av tygeln/tömme och vikthjälper. Men det varierade en del mellan disciplinerna. De som hade ston och höll på med hoppning använde sig generellt av få signaler (Fig. 2, 5, 8), men proportionerna av de signaler som utfördes var väldigt lika med de som hade valacker och höll på med hoppning. Rösten användes också

mycket för att ge beröm och korrigera hästarna inom samtliga discipliner. De personer som hade valacker och ston använde sig en del av de ”övriga sätten” för att korrigera dem, till exempel med hjälp av kroppsspråket, ignorerar eller ”gör om gör rätt”. De här resultaten tyder på att det ändå finns en viss skillnad i hur människor tränar sina hästar utifrån disciplin och hästens kön.

Sto, valack och hingst

Av de som besvarade enkäten var det få som hade hingstar i jämförelse med valacker och ston. En teori om varför hingstar är så underrepresenterade är att de flesta kastreras de inte ska användas till avel och McDonnell (2009) skriver också att det är vanligt att människor är rädda för att hantera hingstar, vilket gör dem mindre attraktiva som sällskapshäst eller ridhäst. McDonnells bok som är skriven 2009 tog upp många grundläggande saker om hingstar, deras beteende och hantering, som var svår att hitta i annan vetenskaplig litteratur. Men boken har refererats i vetenskapliga publikationer och därför anser jag att den här boken borde vara en tillförlitlig källa att understödja den här grundläggande faktan på.

Hormonerna som är kopplade till parningen är säsongsbundna så driften är starkast hos hingsten på våren och sommaren (McDonnell, 2009). Trots detta får hingstar oftast leva ett begränsat socialt liv under hela året och det är ovanligt att hingstar hålls tillsammans med artfränder. Men i Christensen *et al.* (2002) studie kom de fram till att hingstar som hade levt i en grupp med andra hingstar hade mycket mindre aggressiva beteenden mot andra jämfört med hingstar som hållits individuellt i box och inte interagerat med andra. När dessa hingstar gavs möjlighet att interagera med artfränder utförde de mer lekbetaenden och putsning än de som hade levt i grupp (Christensen *et al.*, 2002). Det här visar att även hingstar har ett stort behov av att fysiskt kunna interagera med andra hästar (Christensen *et al.*, 2002). För att bygga upp en relation behöver individerna ha möjlighet till fysisk kontakt, vilket kan förklara varför de hingstar som levt enskilt inte sökte mer kontakt med sin granne när de träffades i hagen (Christensen *et al.*, 2002). I studien användes dock yngre hingstar, det skulle kunna vara så att äldre hingstar inte beter sig likadant, utan att de har ett större testosteronpåslag som gör att de visar mer aggressiva beteenden generellt. Heitor & Vicente (2010) visade i sin studie att hingstar uppvisar mer agonistiskt (hotfullt) beteende än ston, men så länge det finns tillräckligt med resurser bör det inte vara några problem att ha dem tillsammans för att kunna uppfylla deras behov av social kontakt.

McDonnell (2009) rapporterar att hingstar kan uppvisa olika självskadebetaenden på grund av frustration orsakade av yttre stimuli (till exempel andra hästar som passerar). Om självskadebetaenden har uppkommit föreslår författaren kastrering, men det är inte säkert att det försvinner bara för att hingsten blir valack för det kan vara ett inlärt beteende. Dessa faktorer kan vara argument nog för att kastrera sin hingst, så att den får minskad könsdrift, vilket gör att den lättare kan hållas tillsammans med artfränder. Så det är en teori om varför den kategorin har få respondenter i enkäten, men jag kommer fortfarande diskutera hingstarnas resultat. Vid brunst påverkas stona också av hormoner och de kan bli känsligare, jobbiga att rida och hantera (Hedberg Alm, 2006). Men de kan fortfarande hållas med

artfränder och därför tror jag att personer inte ser brunstiga ston som ett lika stort problem som hingstar som kan behöva separeras vid stor hormonpåverkan. En teori jag har är att valackerna är det mest förekommande könet i den här enkätstudien för att de är vanligare som tävling och sällskapshäst. Dels används många ston i avel och så anses valacker generellt sett jämnare i humöret jämfört med både ston och hingstar (Hedberg Alm, 2006; McDonnell, 2009) varför de föredras.

Trots de ovanstående faktorerna så indikerar resultaten i den här studien att hästens kön inte har så stor påverkan på hur människor tränar sina hästar. Det vill säga att även en hingst eller ett sto som kan vara mycket påverkade av hormoner kan tränas på liknande sätt som en valack som inte är lika påverkade av hormoner (McDonnell, 2009). Fokuset när människan som hanterar den väljer en häst att träna ligger istället på hästens individnivå och inte på könet. Visser *et al.* (2003) menar att hästens temperament har en stor inverkan. Människor väljer även ha hästar som är pigga och framåt, lättlärd, klarar av nya miljöer och är toleranta mot människor och det var oberoende på hästens kön (Axel-Nilssons, 2015). Jag anser att det är positivt att träningsmetoderna inte påverkas av hästens kön, utan att det är på individnivå.

Röstkommando/Röst

Rösten användes mycket för att få hästen att utföra det önskade beteendet, för att berömma och korrigera den inom samtliga discipliner (Fig. 1-9). Rösten är ett hjälpmedel som människan bär med sig hela tiden och det kan vara en av anledningarna till att det används mycket. Rösten går att tillämpa i samtliga discipliner, från hästryggen, i vardagshanteringen från marken med mera, vilket gör den funktionell i många situationer. Det kan vara en av orsakerna till att personer inom alla discipliner som hade ston och valacker använde sig mest av att korrigera med hjälp av rösten (Fig. 8-9). Men för att kunna använda rösten som ett bra hjälpmedel behöver orden eller tonfallet få en betydelse för hästen och Mills (1998) skriver att rösten är en sekundär förstärkare. För hästen innebär inte orden eller rösten i sig någon belöning eller bestraffning utan röstkommandot måste kopplas till en primär förstärkare (till exempel godis) som djuret associerar till. De personer som inte använde sig så mycket av rösten (Fig. 1,2,5,7), kan ha haft hästar som helt enkelt inte har lärt sig vad rösten har för betydelse. Det kan vara en orsak till att personen använder sig av andra hjälpmedel istället. Att majoriteten av personer, oberoende av hästens kön och disciplin använder sig av rösten i olika situationer kan bero på att hästen har god förmåga att känna igen olika röster. Lampe och Andre (2012) påvisade i en studie att när hästen fick höra rösten från en välbekant person och en obekant person så kunde de urskilja vilken röst som var från den välbekanta personen. Denna förmåga visar på att hästen även borde ha en bra förmåga att särskilja kommandoord, bra (beröm), nej (korrigering) och olika röstlägen.

Skänkeltryck/ vikthjälper/ tryck med hjälp av tygeln eller tömmen

För att få sina hästar att utföra önskat beteende (Fig. 1-3) så använder sig många personer av negativ förstärkning med hjälp av skänkeltryck, vikthjälper, med hjälp av tygeln eller tömmen, vilket bekräftas av flera andra studier (McLean, 2005; Freymond *et al.*, 2014). Detta

skulle kunna bero på att hästar under väldigt lång tid har tränats med negativ förstärkning (Freymond *et al.*, 2014) och att det fortfarande är den kunskap som förs vidare från ridskolor och av privattränare. Jag anser att hästvärlden är väldigt konservativ och inte vågar frångå en träningsmetod som fungerar trots att det kan finnas andra metoder som fungerar bättre. I artikeln av Ahrendt *et al.* (2015) kom de fram till att lära hästen sidförflyttning genom negativ förstärkning fungerade bra och har man hittat en metod som fungerar bra är det lätt att den sprids och den är svår att ifrågasätta även om alternativa metoder utvecklas. För den här artikeln är publicerad 2015 vilket tyder på att forskning på negativ förstärkning fortfarande är ett aktuellt ämne. Även vikthjälper borde klassas som en negativ förstärkning för när man lutar sig åt ett håll och förflyttar vikten så får man hästen i obalans, något som i sin tur skapar ett obehag för hästen vilket den försöker åtgärda genom att förflytta sig. Med vikthjälperna vill man ha respons av hästen och när man fått önskat beteende, så sätter man sig rakt över hästen igen. Münz *et al.*, (2014) kom fram till att rida med sätet var väldigt bra för att kunna inverka på hästen, men att ryttaren måste träna upp sig för att kunna påverka på ett bra sätt. Så med både skänkeltryck med hjälp av benen, vikthjälper och med tygeltag så tillförs det negativ förstärkning både uppifrån, från sidorna och framifrån (McGreevy & McLean, 2007). Detta gör att ryttaren kan påverka hästen från många olika håll vilket ses som positivt. Men att hela tiden inverka med negativ förstärkning genom att tillföra obehag tills önskat beteende uppvisas (Fureix *et al.*, 2009) skulle kunna leda till en sämre relation mellan häst och människa (Sankey *et al.*, 2010b). Sankey *et al.* (2010b) påvisade i sin studie att positiva upplevelser mellan häst och människa leder till positiva minnen, vilket borde ge en positiv association till människan och därför ger en bättre relation i längden. Ytterligare en orsak till att dessa träningsmetoder används är att tävling inom dressyr inte tillåter ryttarna att använda sig av rösten utan önskan är att ryttaren använder sig av osynliga hjälper som vikthjälper (Tävlingsreglemente II dressyr, 2016).

Visuella signaler

För att kunna kommunicera med visuella signaler på ett bra sätt anser jag att man behöver befinna sig på marken, vilket gör att jag i den här diskussionsdelen kommer fokusera på kategorierna frihetsdressyr och NH (natural horsemanship). Som flocklevande bytesdjur har hästen utvecklat sensoriska system för att öka överlevnadschanserna (Goodwin, 1999). Hästarna är väldigt uppmärksamma på visuella signaler och reagerar snabbt på människans hållning till exempel om personen spänner sig eller är avslappnad (Goodwin, 1999). När man interagerar med hästen under frihetsdressyr och NH behöver man kunna använda sig av helt andra redskap, eftersom man inte kan påverka hästen fysiskt på samma sätt som i ridningen (McGreevy & McLean, 2007). Eftersom hästen är så uppmärksam på små förändringar hos människan kan det räcka med att ändra blicken för att få en reaktion hos hästen (Proops & McComb, 2010). Inom NH arbetar personer mycket med tyst kommunikation och lägger stort fokus på sitt eget kroppsspråk för att få fram önskat beteende (Fureix *et al.*, 2009). Men även när hästen är lös tränas den med negativ förstärkning (Freymond *et al.*, 2014). Birke (2007) skriver att NH-träning är revolutionerande eftersom de jobbar med hästen på deras villkor och att det ger en bra relation mellan häst och människa. Henshall & McGreevy (2014)

beskriver en helt annan sida av NH-träning när den utförs i rundkorall. Genom aversiva signaler (vifta med armarna, stirrande blick, kasta ut ett rep, höga ljud med mera) avser man att efterlikna en dominant hästs beteende (Henshall & McGreevy, 2014). Hästen jagas runt i korallen tills den visar signaler för underkastelse och då upphör de aversiva stimuli och hästen förväntas att följa sin ledare (Henshall & McGreevy, 2014). Skulle den inte göra det så jagas hästen ytterligare tills den visar sig undergiven, vilket skulle påvisa att människan är den dominanta ledaren (Henshall & McGreevy, 2014). Så som Henshall & McGreevy (2014) beskriver NH-träning i rundkorall tolkar jag det som att de människorna fortfarande eftersträvar ett förhållande mellan häst och människa som bygger på en relation där människan är dominant och hästen är undergiven (Birke & Brandt, 2009). Jag hoppas att den förklaringen är bristfällig och att de istället arbetar utifrån hästens på ett mer positivt sätt. Dessutom skriver McGreevy & McLean (2007) att vi människor inte kan kommunicera med hästen som en häst, eftersom vi inte har rörliga öron, viftande svansar och så vidare. Jag håller helt med dessa författare, men jag tror ändå att vi kan kommunicera med hästar genom att ta hänsyn till hur de kommunicerar med varandra. Genom att vara lyhörda med bland annat våra ögon och vårt kroppsspråk (Proops & McComb, 2010). Hästarnas förmåga kan nog variera då Proops *et al.* (2013) fann i sin studie att äldre hästar var bättre på att läsa människans kroppssignaler än de yngre, vilket kan indikera att denna förmåga måste tränas upp.

Beröring (klappar, kli)/ lättar extra i handen eller ger lång tygel/ ger godis

Positiv förstärkning är baserad på att något tillförs som för djuret uppfattas som positivt (till exempel godis eller beröring) (Baragli *et al.*, 2009). När personer istället berömmar genom att lättar i handen så anser jag att det borde kategoriseras som en negativ förstärkning eftersom vi lättar på ett tryck i munnen när hästen uppvisar efterfrågat beteende (McLean, 2005). Flera författare har i sina studier kommit fram till att positiv förstärkning är fördelaktigt i jämförelse med negativ förstärkning vad gäller inlärningseffekt, positiva upplevelser med mera. Exempelvis kom Freymond *et al.* (2014) fram till i sin studie att hästar som tränades med positiv förstärkning blev mer motiverade att vilja träna och de sökte mer kontakt med tränaren än de hästar som tränades med negativ förstärkning. Liknande resultat går att finna i en studie av Rochais *et al.* (2014) som indikerar på att resultaten även kan variera mellan olika positiva förstärkningar. De hästar som fick godis gav mer uppmärksamhet till tränaren än de som fick beröring som beröm (Rochais *et al.*, 2014). Trots detta är det vanligare med beröring än med godis för att berömma hästen (Fig. 5-6). En orsak till detta kan vara att det är smidigt och enkelt att ge en klapp på halsen när man sitter på hästryggen, det kan uppfatta som enklare än att böja sig fram och ge hästen godis. Inom nästan alla discipliner var det några som gav sina hästar godis för att berömma dem (Fig. 4-6). Tidigare har positiv förstärkning mest används i experimentella sammanhang Nicol (2002), men förhoppningsvis börjar det bli mer etablerat även inom hästsport och andra fritidsaktiviteter med häst. Ett motstånd vad gäller beröring med godis kan vara att människor är oroliga för att deras hästar ska börja tigga, bita eller blir jobbiga på annat sätt när de inte får godis (Hockenhull & Creighton, 2010). För att undersöka om så verkligen är fallet genomförde Hockenhull &

Creighton (2010) en studie om detta och resultaten visar att hästarna inte började bitas, utan istället uppvisade beteenden som till exempel att slicka på händer eller undersöka kläder. Den här studiens resultat skulle kunna vara en bidragande faktor till att godis har börjat användas mer i dagens hästhållning och därför kan Nicols (2002) uppfattning om att godis främst förekommer i experimentella sammanhang vara inaktuell. Men det kan vara intressant att jämföra hur utvecklingen har gått framåt från 2002- 2016 och att studier som Hockenhull & Creighton (2010) skulle kunna vara en stor bidragande orsak till det. För att träna in nya beteenden och befästa önskade beteenden så har klickerträning blivit en allt vanligare träningsmetod, vilket jag tror har bidragit till att det blivit mer accepterat inom hästvärlden att använda sig av godis som belöning.

Spö/pisk/skänklar/tar bort godis

Aktuell forskningsinformation tyder på att positiv bestraffning med hjälp av skänklarna, spö och pisk fortfarande förekommer (Birke, 2007). Vilket även bekräftas av denna enkätstudie för det förekommer inom nästan alla discipliner (Fig. 7-9). Det här kan indikera på att folk fortfarande upplever att positiv bestraffning fungerar, men Mills (1998) menar att det svårt för hästen att veta varför den bestraffas och vad den förväntas göra istället. Utöver att positiv bestraffning är svår att ge i rätt ögonblick för att hästen ska koppla bestraffningen med ett oönskat beteende så förekommer det att positiv bestraffning kan orsaka kroniska smärtor (Jonckheer-Sheehy *et al.*, 2012). Vad gäller Jonckheer-Sheehy *et al.* (2012) studie är det viktigt att ha i åtanke att den bara är baserad på en häst, men om en häst kan bli drabbad så är det möjligt att fler hästar erfara lida av samma sak, eftersom positiv bestraffning fortfarande förekommer. Det positiva med resultaten i denna studie (Fig. 8-9) är att det är ganska många som använder sig av ”övriga” sätt som till exempel ignorera ”gör om gör rätt”, eller med hjälp av kroppsspråket (Tab. 4) för att korrigera sina valacker och ston (Fig. 8-9). Det kan tyda på att den forskning som finns idag om positiv bestraffning ändå nått ut till allmänheten och att andra sätt att korrigera sina hästar på blivit mer attraktiva att använda. Så ett framtida forskningsområde skulle kunna vara att undersöka olika sätt som används för att korrigera hästarna för att ta reda på vilket sätt som är mest effektivt.

Att ta bort godis är också en bestraffning men en negativ bestraffning (Mills, 1998) och det var några personer som uppgav att de använde detta för att korrigera sina hästar (Fig. 8-9). Negativ bestraffning innebär inte någon fysisk bestraffning, men i en studie där positiv och negativ förstärkning jämfördes tydde på att hästarna som utsattes för negativ förstärkning gav en negativ känsla hos hästen (Freymond *et al.*, 2014). Detta skulle kunna innebära att även negativ bestraffning leder till negativa psykiska känslor hos hästen.

Jag visar/säger aldrig till min häst/ övrigt

Några personer som hade hingstar, valacker och ston valde att aldrig korrigera sin häst (Fig. 7-9) och bland alternativ under ”övriga sätt” att korrigera sin häst så var det vanligt personen tänkte över vad de hade gjort för fel istället för att klandra hästen för att den inte förstod. För som Proops *et al.* (2013) kom fram till i sin studie att hästar måste träna upp förmågan att läsa

av människans kroppssignaler och det innebär att mycket ansvar ligger på oss människor vid träning. Så det här resultatet kan tyda på att vi är på god väg att få en bra ge-och-ta relation för vi tänker utanför ramarna hur vi kan göra för att underlätta för hästen att lära sig saker. För att ta reda på om det går bra att träna en häst med enbart positiv förstärkning eller om den behöver kunna korrigeras ibland, skulle ett framtida forskningsområde vara att jämföra hästar som tränas med enbart positiv förstärkning med hästar som tränas med bara negativ förstärkning samt hästar som tränas med både negativ och positiv förstärkning. Enligt Freymond *et al.* (2014) bör båda sätten kombineras om negativ förstärkning ska användas.

Diskussion Material och Metod

Att använda sig av en enkät i den här typen av studier, anser jag är ett bra val. Men mycket hänger på att de som besvarar enkäten gör det så sanningsenligt som möjligt för att det ska bli ett rättvist resultat. Resultatet är också beroende av att ett stort antal personer tar sig tid och besvarar enkäten, annars är det svårt att få ut ett tillförlitligt resultat. Som till exempel hade det behövts mycket mer dataunderlag i den här studien för att kunna dra en bra slutsats. Men för att öka trovärdigheten så beslöts det att de kategorier som hade för lite data skulle slås samman för att öka datamängden. Även hingstarnas resultat får tolkas med viss försiktighet eftersom dessa baseras på få enkätsvar. Sedan förekom det en del lite missvisande resultat i vissa kategorier, till exempel att vikthjälper och skänkeltryck används vid tömkörning (Tab. 1-3), vilket känns omöjligt att utföra när man tömkör från marken. För att få ett mer tydligt och specifikt resultat hade det behövts mer specifika frågor. Exempelvis skulle frågorna 5-8 (Bilaga 1) om vad folk utövade för discipliner, hur de fick sina hästar att göra det de bad om, sätten de berömde på och sätten de korrigerade på ha utformats i en och samma fråga, en fråga för varje enskild disciplin. Då skulle det bli extra tydligt vad personerna använde sig av för hjälper i de olika disciplinerna. Men den typen av frågor skulle också kunna bli missvisande för de besvarande personerna kanske inte reflekterar över vilka specifika hjälper de använder sig av i de olika disciplinerna. Vilket skulle kunna göra att de bara kryssar i något eller inte gör färdigt enkäten för att den blir för omfattande och detaljerad. Något som slog mig när jag sammanställde enkätsvaren var att vissa av de övriga alternativen som personer själva hade skrivit dit, borde ha ingått som ett eget svarsalternativ. För de var väldigt många som hade skrivit dit dem under övrigt som till exempel skogsridning, akademisk ridkonst eller att människorna arbetade med sitt eget kroppsspråk på olika sätt för att förmedla nöje, missnöje med mera.

Förslag till vidare forskning

- En forskningsidé som skulle vara intressant att ta reda på är om hingstar, ston och valacker med liknande temperament fungerar bra ihop med samma typ av människa.
- Ett intressant forskningsprojekt i framtiden skulle vara att undersöka om hästen förstår

orden vi använder, röstläget eller båda tillsammans för att kunna utföra önskade beteenden.

- Det skulle också vara intressant och undersöka om personer som använder sig mycket av rösten i vardagshantering och under specifik träning, har hästar som skiljer sig från hästar hanterade av personer som sällan använder rösten.
- Det skulle dock behövas mer forskning om vad hästarna generellt uppskattar som den bästa positiva belöningen och även se hur mycket det skiljer sig åt mellan individer.

Slutsats

Den här studien tyder på att det skiljer sig mellan disciplinerna och hästens kön vad hästhållare använder för träningsmetoder och hur de kommunicerar med sin häst. För samtliga discipliner oavsett hästens kön, användes skänkeln, vikthjälp, rösten och tygel/töm för att motivera hästen. Visuella signaler var däremot ovanliga. Vad gäller positiv förstärkning använde sig samtliga hästhållare sig av rösten och beröring (klapp, kli), men de som hade hingstar och tränade ”NH” använde sig förhållandevis lite av beröring. När det kommer till tillrättavisning och korrigerande av hästens beteende är rösten den mest vanligt förekommande signalen oavsett kön och disciplin, bortsett från de som hade har hingstar och utövar terräng för där var skänklar den mest använda signalen. Men det behövs mer specifik forskning inom området för att kunna dra tillförlitliga slutsatser. Därför hoppas jag att den här studien ger nya idéer till framtida forskningsområden.

Populärvetenskaplig sammanfattning

Relationen mellan häst och människa har förändrats från en dominans-och-underkastelse relation till ett mer ge-och-ta relation. Hästen, som är flocklevande djur, har utöver auditiva signaler även utvecklat ljudlös kommunikation med hjälp av visuella signaler för att minska risken att bli upptäckt av predatorer och därigenom öka sina överlevnadschanser. Det kan förklara varför hästar är väldigt bra på att läsa av små signaler som till exempel ögonrörelser och människans kroppsspråk. Men forskning inom området har indikerat att den förmågan att läsa människans signaler behöver tränas upp. Hästar som ska ridas och tränas behöver lära sig att snabbt reagera på människans signaler, men ska samtidigt vänja sig vid att inte reagera på saker i omgivningen.

Träningsmetoderna som finns idag utgår från fyra olika hörnstenar och dessa är: positiv förstärkning, negativ förstärkning, positiv bestraffning och negativ bestraffning. I hästräning är negativ förstärkning det dominerande tränings sättet och den är baserad på att orsaka obehag eller smärta hos djuren tills önskat beteende visas och då försvinner det obehagliga. Positiv förstärkning som är vanligt förekommande i annan djurträning är baserad på att något positivt tillförs (exempelvis godis eller beröring).

De discipliner och träningsformer som utövas av människor idag kräver lyhörda och samarbetsvilliga hästar, som är vana vid olika miljöer. De hästar som tränar hoppning och terräng behöver klara av att hoppa över hinder med olika färg, form och av olika material. Dressyrhästarna ska reagera på små signaler som ryttaren förmedlar, med skänkel, vikt och tygel.

Hingstar kan vara mycket påverkade av hormonerna i kroppen, vilket gör att de oftast hålls ensamma i hagen för att minska risken att de skadar varandra. Valacker anses vara mer jämna i humöret, för när ston kommer i brunst så kan de också bli påverkade av hormoner.

Syftet med studien var att undersöka om könet på hästen och disciplinen som utövas påverkar människans sätt att träna den. Materialet i studien är baserad på en enkät som under våren 2016 publicerades i 40 olika hästrelaterade grupper på internetsidan Facebook. Totalt 603 enkätsvar erhöles. Svaren delades upp i tre huvudgrupper (hingst, sto och valack) som fick underkategorier som sedan sammanställdes med Excel.

Resultaten av enkäten tyder på att rösten används väldigt mycket oavsett kön och disciplin för att få hästen att göra det man ber om, för att berömma och för att korrigera. För att korrigera hästen användes det många övriga sätt också (kroppsspråk, gör om gör rätt, ignorera med mera), vilket kan tyda på att många har insett att bestraffa hästen inte är rätt metod. Det skiljde sig inte så mycket vad personer använde för kommunikationsmetod. Vilket kan indikera på att de tränas på ungefär liknande sätt. Resultaten om discipliner tyder också på att man tränar på ungefär samma sätt inom olika discipliner. Hingstarna var väldigt underrepresenterade bland svarsenkäterna varför det inte går att dra några tillförlitliga slutsatser rörandes dessa.

I diskussionen analyseras de olika sätten att kommunicera med sin häst utifrån aktuell litteratur. I den här studien är fokus på generella svar på hur människor tränar sin häst. Det behövs mer forskning inom området för att få mer specifika resultat om hur personer från olika discipliner tränar sina hästar.

Bilaga 1

Jag läser tredje och sista året på Etologi och djurskyddsprogrammet i Uppsala. Den här enkäten kommer ingå i kursen Antrozoologi (samspel mellan djur och människa) som jag läser just nu. Men den kommer förhoppningsvis också hjälpa mig i mitt kandidatarbete som jag kommer göra under våren som handlar om just kommunikation mellan häst och ryttare.

När är du född (födelseår)?*

Obligatorisk

T.ex. 1991

Man eller Kvinna?*

Obligatorisk

Man

Kvinna

När är din häst född (födelseår)?*

Obligatorisk

T.ex. 2000

Kön på din häst?*

Obligatorisk

Valack

Hingst

Sto

Vad tränar du med din häst?*

Obligatorisk

Får kryssa i flera rutor

Dressyr

Hoppning

Terräng

Distans

Western

Sportkörning

Frihetsdressyr

Tömkörning

NH

Trav

Ingenting

Övrigt:

Hur får du din häst att utföra det du vill när du rider, kör eller motsvarande?*

Obligatorisk

Får kryssa i flera rutor

Röstkommando

Skänkeltryck

Med hjälp av tygeln/tömmen

Visuellt (något djuret ser), t.ex. med hjälp av händer

Vikthjälper

Övrigt:

Hur berömmar du din häst när du arbetar med den vid ridning, körning eller motsvarande?*

Obligatorisk

Får kryssa i flera rutor

Röst

Beröring (klappar, smek)

Ger godis

Lättar extra i handen/ ger lång tygel

Övrigt:

Hur visar/säger du till din häst när den gör något du inte vill vid ridning, körning eller motsvarande?*

Obligatorisk

Får kryssa i flera rutor

Röst

Skänklar

Spö/pisk

Tar bort godis

Jag visar/säger aldrig till min häst

Övrigt:

Lägg till objekt

Referenser

Ahrendt, L. P., Labouriau, R., Malmkvist, J., Nicol, C. J., Christensen, J. W. 2015. Development of a standard test to assess negative reinforcement learning in horses. Applied Animal Behaviour Science. 38-42.

Andersson. M. K., Friend, T. H., Evans, J. W., & Bushong, D. M. 1999. Behavioral assessment of horses in therapeutic riding programs. Applied Animal Behaviour Science. 63, 11-24.

Axel-Nilsson, M. 2015. The match between horse and rider. Doctoral Thesis. Swedish University of Agricultural Sciences. Sweden

Baragli, P., Gazznote, A., Martelli, F., & Sighieri, C. 2009. How Do Horses Appraise Humans' Actions? A Brief Note over a Pratical Way to Assess Stimulus Perception. Journal of

Equine Veterinary Science. 29, 739-742.

Birke, L. 2007. "Learning to Speak Horse": The Culture of "Natural Horsemanship". *Society and Animals*, 15, 217-239.

Birke, L., & Brandt, K. 2009. Mutual corporeality: Gender and human/horse relationships. *Women's Studies International Forum*. 32, 189-197.

Brandt, K. 2004. A Language of Their Own: An Interactionist Approach to Human-Horse Communication. *Society and Animals*. 12, 299-316.

Christensen, J. W., Ladewig, J., Søndergaard, E., & Malmkvist, J. 2002. Effects of individual versus group stabling on social behaviour in domestic stallions. *Applied Animal Behaviour Science*, 75, 233-248.

Christensen, J. W., Keeling, L. J., & Nielsen, B. L. 2005. Responses of horses to novel visual, olfactory and auditory stimuli. *Applied Animal Behaviour Science*. 93, 53-65.

Endenburg, N. 1999. Perceptions and attitudes towards horses in European societies. *Equine Veterinary Journal*. 28, 38-41.

Freymond, S. B., Briefer, E. F., Zollinger, A., Gindrat-von Allmen Y., Wyss, C., & Brachmann, I. 2014. Behaviour of horses in a judgment bias test associated with positive or negative reinforcement. *Applied Animal Behaviour Science*. 158, 34-45.

Fureix, C., Pagés, M., Bon, R., Lasselle, J-M., Kuntz, P., & Gonzalez, G. 2009. A preliminary study of the effects of handling type on horses' emotional reactivity and the human-horse relationship. *Behavioural Processes*. 82, 202-210.

Gillis, T. E., Janes, A. C., & Kaufman, M. J. 2012. Positive Reinforcement Training in Squirrel Monkeys Using Clicker Training. *American Journal of Primatology*. 74, 712-720.

Goodwin, D. 1999. The importance of ethology in understanding the behaviour of the horse. *Equine veterinary journal*. Supplement, Apr 1999, 28, 15-19.

Hedberg Alm, Y. 2006. Oestrus in the Mare – with Emphasis on Deviant Behaviour and Adrenal Gland Function. Doctoral Thesis. Swedish University of Agricultural Sciences. Sweden

Heitor, F., & Vicente, L. 2010. Dominance relationships and patterns of aggression in a bachelor group of Sorraia horses (*Equus caballus*). *Journal of Ethology*. 28, 35-44.

Henshall, C., & McGreevy, P. D. 2014. The role of ethology in round pen horse training—A review. *Applied Animal Behaviour Science*. 155, 1-11.

Hockenhull, J., & Creighton, E. 2010. Unwanted oral investigative behaviour in horses: A note on the relationship between mugging behaviour, hand-feeding habits and clicker training. *Applied Animal Behaviour Science*. 127, 104-107.

Hockenhull, J., & Creighton, E. 2012. Equipment and training risk factors associated with ridden behaviour problems in UK leisure horses. *Applied Animal Behaviour Science*. 137, 36-42.

Hockenhull, J., & Creighton, E. 2013. Positive reinforcement, positive punishment, and ridden behavior problems. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research*. 8, 245-252.

Jonckheer-Sheehy, V. S. M., Delesalle, C. J., van Den Belt, A. J. M., & van Den Boom, Robin. 2012. Bad behavior or a physical problem? Rearing in a Dutch Warmblood mare. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research*. 7, 380-385.

Lampe, J., & Andre, J. 2012. Cross-modal recognition of human individuals in domestic horses (*Equus caballus*). *Animal Cognition*. 15, 623-630.

Maros, K., Gácsi, M., & Miklósi, A. 2008. Comprehension of human pointing gestures in horses (*Equus caballus*). *Animal Cognition*. 11, 457-466.

McDonnell, S. M. 2008. Practical review of self-mutilation in horses. *Animal Reproduction Science*. 107, 219-228.

McDonnell, S. M. 2009. Stallion Sexual Behavior. I: Equine Breeding Management and Artificial Insemination Second Edition (Ed. J. C. Samper). Missouri, Saunders Elsevier.

McGreevy, P. D., & Mclean, A. N. 2007. Roles of learning theory and ethology in equitation. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research*. 2, 108-118.

McGreevy, P. D. & McLean A. N. 2009. Punishment in horse-training and the concept of the ethical equitation. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research*. 4, 193-197.

McLean, A. N. 2005. The positive aspects of correct negative reinforcement. *Antrozoos*. 18, 245-254.

Mills, D. S. 1998. Applying learning theory to the management of the horse: the difference between getting it right and getting it wrong. *Equine veterinary journal*. 27. 44-48.

Münz, A., Eckardt, F., & Witte, K. 2014. Horse–rider interaction in dressage riding. *Human*

Movement Science. 33, 227-237.

Nicol, C. J. 2002. Equine learning: progress and suggestions for future research. *Applied Animal Behaviour Science*. 78, 193-208.

Proops, L., & McComb, K. 2010. Attributing attention: the use of human-given cues by domestic horses (*Equus caballus*). *Animal Cognition*. 13, 197-205.

Proops, L., Rayner, J., Taylor, A. M., & McComb, K. 2013. The Responses of Young Domestic Horses to Human-Given Cues. *PLOS ONE*. 8, (e67000).

Rankin, C. H., Abrams, Thomas., Barry, R. J., Bhatnagar, S., Clayton, D. F., Colombo, J., Coppola, G., Geyer, M. A., Glanzman, D. L., Marsland, S., Mcsweeney, F. K., Wilson, D. A., Wu, C-F., & Thompson, R. F. 2009. .Habituation revisited: An updated and revised description of the behavioral characteristics of habituation. *Neurobiology of Learning and Memory*. 92, 135-138.

Rochais, C., Henry, S., Sankey, C., Nassur, F., Góracka-Bruzda, A., & Hausberger, M. 2014. Visual attention, an indicator of human-animal relationships? A study of domestic horses (*Equus caballus*). *Frontiers In Psychology*. 5, (108).

Sanky, C., Richard-Yris, M-A., Leroy, H., Henry, S., Hausberger, M. 2010a. Positive interactions lead to lasting positive memories in horses, *Equus caballus*. *Animal Behaviour*. 79, 869-875.

Sankey, C., Richard-Yris, M-A., Henry, S., Fuerix, C., Nasur, F., & Hausberger, M. 2010b. Reinforcement as a mediator of the perception of humans by horses (*Equus caballus*). *Animal Cognition*. 13, 753-764.

Stone, S. 2010. Human facial discrimination in horses: can they tell us apart?. *Animal Cognition*. 13, 51-61.

Stachurska, A., Pi, T, M., & Nesteruk, E. 2002. Which obstacles are most problematic for jumping horses?. *Applied Animal Behaviour Science*. 77, 197-207.

Svenska ridsportförbundet, 2016a. <http://www3.ridsport.se/Svensk-Ridsport/Statistik/>, använd 2016-05-18.

Svenska ridsportförbundet, 2016b. <http://www3.ridsport.se/Utbildning/>, använd 2016-05-18.

SWB, 2016. <http://www.swb.org/avel/hingstar/nya-regler-for-hingstar>, använd 2016-05-18.

Tävlingsreglemente II dressyr, 2016.

http://www3.ridsport.se/ImageVaultFiles/id_40821/cf_559/TR_II_Dressyr_3.PDF, använd 2016-05-18.

Visser, E. K., van Reenen, C. G., Rundgren, M., Zetterqvist, M., Morgan, K., & Blokhuis, H. J. 2003. Responses of horses in behavioural tests correlate with temperament assessed by riders. *Equine Veterinary Journal*. 35, 176-183.

Vid **Institutionen för husdjurens miljö och hälsa** finns tre publikationsserier:

- **Avhandlingar:** Här publiceras masters- och licentiatavhandlingar
- **Rapporter:** Här publiceras olika typer av vetenskapliga rapporter från institutionen.
- **Studentarbeten:** Här publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Vill du veta mer om institutionens publikationer kan du hitta det här:
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

DISTRIBUTION:

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Box 234
532 23 Skara
Tel 0511-67 000
E-post: hmh@slu.se
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

Swedish University of Agricultural Sciences
Faculty of Veterinary Medicine and Animal
Science
Department of Animal Environment and Health
P.O.B. 234
SE-532 23 Skara, Sweden
Phone: +46 (0)511-67 000
E-mail: hmh@slu.se
www.slu.se/animalenvironmenthealth
